4szintközt

1996. március. 22. A Móra Ferenc Kollégium lapja 2. évfolyam 4. szám

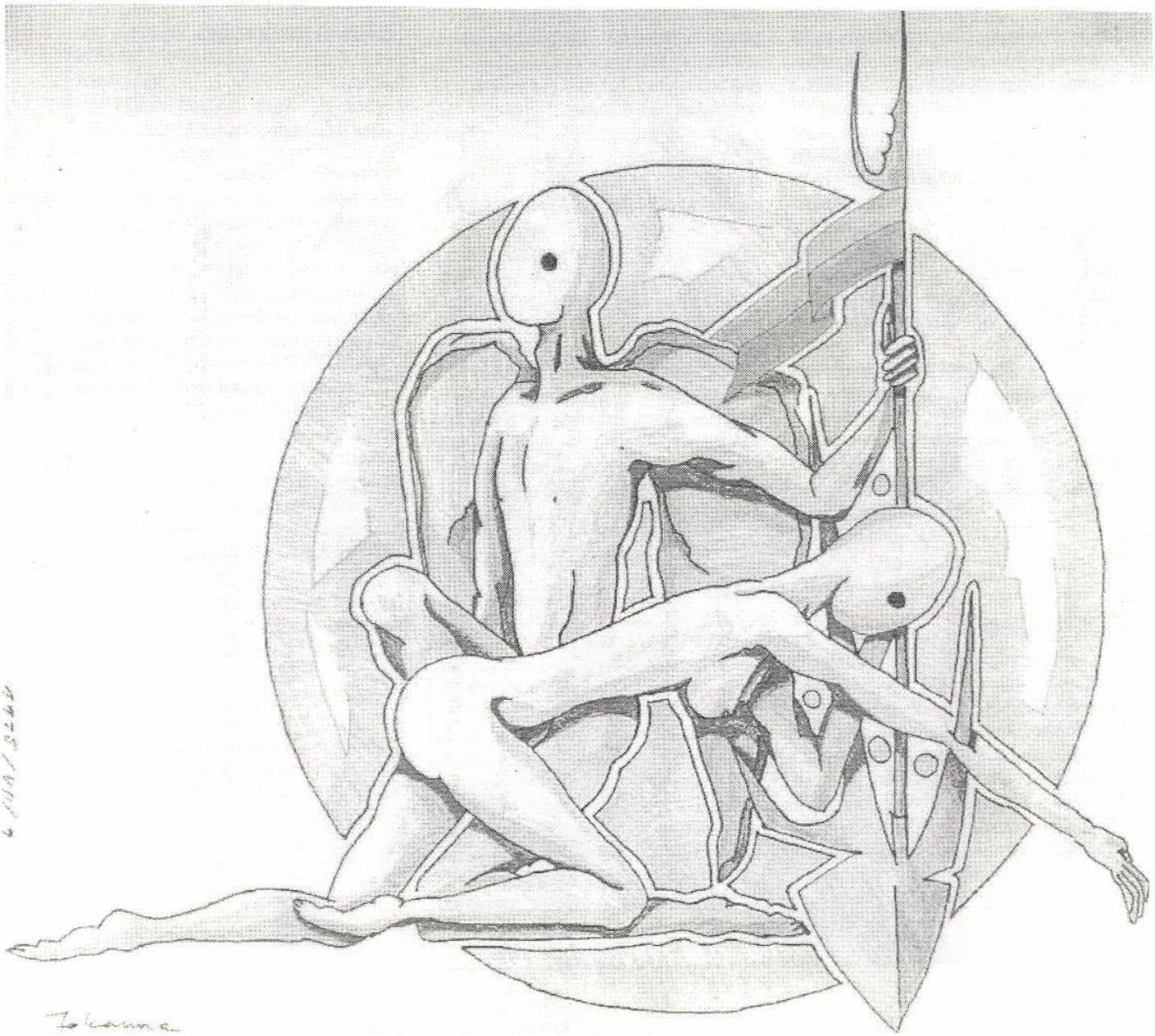

Egy hallgatói fórum tanulságai

1996. február 21-én szerdán került sor a jogi kar épületének 4-es termében a szokásos félév eleji hallgatói fórumra, amelynek témája a Hallgatói Önkormányzat beszámolója és a tandijkérdés volt. A fórumot Fekete Csaba, az Egyetemi Hallgatói Önkormányzat elnöke nyitotta meg és beszámolt a hallgatói normativafelosztás és a hallgatói jogviszonyból fakadó kötelezettségek terén bekövetkezett változásokról, amelyet az Egyetemi tanács 1996. január 25.-i ülésén fogadott el. A terjedelmes, számoktól nyüzsgő referátumból megtudhattuk: február 1.-ével új különeljárási- és vizsgaszabályzat lépett életbe, jóval szigorúbb előírásokkal és megemelt pótvizsgadíjakkal. Szigorodtak a beiratkozásra, és az órafelvételre vonatkozó szabályok is. Ezt követően a különböző egyetemi testületekbe delegált hökösök adtak számot eddig végzett munkájukról. Pusztai Gábor a Kiadói Tanács képviseletében ismertette azoknak a juttatásoknak a mértékét, amelyekben a hallgatók a félév során részesültek (könyvcsekk stb.). Kohári Nándor a Kollégiumi Tanács tagjaként csupán azt tudta megerősíteni, amit eddig is tudtunk: a csapnivalóan rossz kollégiumi helyzet javítására a továbbiakban sincs reális esély. A Szociális Bizottság tevékenységét értékelve Mizsányi Attila megállapította, hogy a felsőoktatásban törtét elvonások a szo-ciális támogatásra elkülönített alapot kurtították meg a legjobban. Mizsányi utalt rá: az adatok megbízhatósága nem egy esetben kérdéses, a bizottság pedig képtelen valamennyi beérkező pályázat hitelességét ellenőrizni. Takács Zoltán, a Kulturális Kuratórium és a Klubtanács munkájában résztvevő önkormányzati tag szerint jelentős pozitív változások következtek be az elmúlt néhány hónapban az önkormányzat tevékenységében, ám úgy vélte, a jelenlegi rendszer még alapos reformra szorul. Szólt a JATE Klubban bekövetkezett változásokról is. Ezentúl a hallgatók a Klub működésével kapcsolatos javaslataikkal és panaszaikkal közvetlenül a Klubtanácshoz fordulhatnak, amely azokkal köteles érdemben foglalkozni. Ezután a kari önkormányzati testületek beszámolói következtek, amelyekből megtudhattuk: a jogi kar Hallgatói Önkormányzata nyerte el a JATE Bál rendezésének jogát, hogy jelentős átszervezések várhatók a bölcsészettudományi karon, a természettudományi kar pedig az alapképzésen túli tanulmányokra kiegészítő tandíj bevezetését tervezi. A Prudentia Alapítvány titkára, Skultéty Tamás elmondta: a végzős hallgatók részére állásbörzét és szaktanácsadást rendeznek. A beszámolókat Fekete Csaba foglalta össze, majd átadta a szót Garamhegyi Ábelnek, a Hallgatói Önkormányzatok Országos Szövetsége elnökének, aki ismertette a szervezet elképzeléseit a tandíjkérdésről. Jelesül: hogy értelmetlen kapálózni a tandíj bevezetése ellen, hanem e helyett az adójellegű, mindenkin behajtott 2000 Ft helyett a hallgatók tanulmányi és szociális alapon differenciált módon járulnának hozzá képzésük költségeihez. Garamhegyi kérdésre válaszolva elmondta: ő nem zárja ki az újabb demonstrációkat, tiltakozó megmozdulásokat sem, ha a kormány nem hajlandó a kompromisszumra, de nem vagyunk sem vasutasok, sem egészségügyi dolgozók, és ilyen módon nem tudunk komoly nyomást gyakorolni a kormányzatra. Ez után az elnök megköszönte a jelenlévőknek a részvételt, a kérdéseket és "véget vetett a zenének".

Papp László Tamás

A tudósító megjegyzése

A hallgatói fórumot meglehetősen gyér érdeklődés kísérte. Talán százhúsz ember ülte végig a kétórás rendezvényt. Nem akarom ennek okait kutatni, csak szeretnék utalni rá: a tandíj bevezetése után, amelyet az akkori HÖKOSZ-elnök, Szabó László és "harcostársai" aláírásukkal szentesítettek, a JATE Hallgatói Önkormányzata teljesen magára hagyta a hallgatóságot, vállalta a tandíj behajtását tűzzel-vassal, az egyéni és kollektív nehézségekre való tekintet nélkül. Aligha növelte a Hallgatói Önkormányzat népszerűségét, hogy elhallgatta például a bölcsészkar dekánjának nyilatkozatát, amelyben szolidaritást vállalt a fizetni képtelen hallgatókkal. Itt teszem hozzá, hogy a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetemen a Hallgatói Önkormányzata alapítványt hozott létre, amely a hallgatók jelentős százalékának tandíjfizetési kötelezettségét átvállalta. Ez is bizonyítja, hogy ez a dolog is - mint sok minden más - csupán hozzáállás kérdése.

TARTALOM

4. Bemutatjuk a Kulturális Titkárságot
5. Kárpátalja
-Jana Gabriellával beszélgettünk
6. Vendég a Mórában
-Maróti Egon
7. Önakt
8. A 101. év
-tudósítás a berlini filmfesztiválról
9. Kritika
Szerelmesek és mizantrópok
10. Mindenszentek és Halottak közt
-Pier Paolo Passolini
11. Öröklött rendellenességek

Móra Filmklub

Sulyok Máté, I. kommunikáció szak. Előző félévben ő indította be újra a Móra filmklubot. Szergej Paradzsanov örmény filmrendezőt mutatta be.

-Máté, folytatni fogod a Filmklubot?

-Igen. A második félévre 10 filmet válogattam össze Jancsó Miklós különböző korszakaiból, és az lenne a poén, hogy a végén megpróbálnánk Jancsót lehívni. Április 2O-a körül, hogy még ne lógjon bele a vizsgaidőszakba.

-Régóta érdeklődsz a filmek iránt?

-Ez nálunk családi hagyomány, édesanyám a Filmvilág szerkesztőségében dolgozik, és hogy valami közelebbit is mondjak, elvégeztem az esztergomi Vitéz János Római Katolikus Tanítóképző Főiskolán egy filmes szakot, ami két év volt. Ez adta az alapot, és a további érdeklődést. Ezt 94-ben végeztem el. A szak azért indult, hogy vizuális látást, stb-t tanítsanak 5-6. osztályban fakultáción. Mivel esztéták tanítottak, az oktatás része a dolognak háttérbe szorult, és így inkább a filmelemzés és a kritika volt előtérben.

-Akkor miért kommunikáció szakra jöttél?

-Azzal a végzettséggel nem tudtam volna elhelyezkedni. Csak egy fénymásolt papírt kaptam, hiába államvizsgáztam és írtam szakdolgozatot. Tulajdonképpen ezt csak az általános iskolai tanítói szakkal együtt lehetett volna végezni mint specializációt, és én csak a filmtörténeti részére jártam. De érdekel az újságírás. Tavaly ezt tanultam a Budapest Média Intézetben. Aztán a hír, információ, tudósítás is elkezdett érdekelni.

-A filmklubot hogyan kezdted el csinálni?

-Az úgy kezdődött, hogy a kollégiumi felvételihez az önéletrajzba beleírtam Esztergomot, és itt a gólyatáborban az igazgatónő megkeresett, rákérdezett, és így...

-Miért pont Paradzsanovval indítottál?

-Merész vállalkozás volt, szokatlannal akartam nyitni. Paradzsanov a filmes körökön kívül nem ismert. Egyébként ez a négy filmje világhírű. Az igazgatónő is szerette, én is szerettem, a szakdolgozatomat is belőle írtam. Szimbolikus értelemben pedig újrakezdés, mert újrakezdődött a Móra Filmklub, és Paradzsanov élete is folytonos újrakezdés volt. Szépek a filmjei.

-Volt-e valami különleges oka annak, hogy ebben a félévben Jancsót mutatod be?

-Úgy gondoltuk az igazgatónővel, hogy egy külföldi, egy magyar rendező filmjeit vetítjük le. Vannak 'nagy öregek', akik a halhatatlanok közé tartoznak. Közülük talán Jancsó áll hozzám a legközelebb. Szubjektív választás volt. Rajta kívül még Szabó István és Mészáros Márta neve merült föl, azután mindketten inkább őt választottuk. Ha valaki csinálja, akkor legalább azt, amit szeret.

Papp Ildikó

Sándor-Makk-Jancsó: Szeressük egymást gyerekek!

3. epizód: A nagy agyhalál

Bemutatjuk a Kulturális Titkárságot

-beszélgetés Takács Zoltánnal-

-Mikor és milyen célzattal született a Kulturális Titkárság?

-Korábban Közművelődési Titkárság néven működött, jelenlegi nevét 1990. óta viseli. Feladatai nincsenek rögzítve, ám a közelmúltban létrejött egy működési szabályzat a jelenlegi állapotok rögzítésére.

-Mégis milyen feladatot lát el a Titkárság?

-Az egyetemen vannak öntevékeny és művészeti csoportok. Az öntevékeny csoportok tudományos jellegűek, a művészeti csoportok zenekarokat, színjátszó-, video-, fotó-,stb-köröket foglalnak magukba. Ezek bejegyzése az ifjúsági rektorhelyettesnél, dr Czúcz Ottónál történik, aki a Kulturális Kuratórium vezetője. A Titkárság tulajdonképpen a kuratórium ügyintéző szerve. A mi feladatunk, hogy a csoportoknak apjuk helyett anyjuk legyünk.

-Kikből áll a Kulturális Kuratórium és a Titkárság?

-A Kuratórium HÖKönként egy-egy képviselőből, és karonként egy-egy oktatóból áll élén dr Czúcz Ottóval. A Titkárság gárdája a múlt évben kezdte a munkát. Kissé tapasztalatlanul indultunk, de most már kezdünk belejönni. Felállása: Farkas Ágota-ügyeleti teendők, Györei Kinga -pénzügy, Tajti Gabi-programok referense, Szondi Ildikó-kulturális titkár és Takács Zoltán-kulturális ügyek.

-Milyen költségvetéssel dolgoztok?

-Pályázatok útján működünk. Ezen felül a JATE HÖK a normatívából hallgatóként 80Ft-ot utal a Kuratórium kezelésébe. Az egyetemtől ellátmányt nem kapunk. Létfenntartási gondjaink állandóak.

-Nemrég szóba jött egy esetleges JATE-SZOTE közös Kulturális Titkárság, illetve Kuratórium...

-A tárgyalások során a közös Kuratórium ügye csúful elakadt. Az összetétel kérdésében nem született egyetértés. A SZOTÉ-nak ugyanis kevesebb hallgatója van , így a hallgatónkénti 80Ft, amivel beszállna a finanszírozásba, kisebb összeget tesz ki, mint a JATE hozzájárulása. Ezért a JATE úgy gondolja, hogy a SZOTÉ-nak az összegek arányának megfelelő képviselete legyen a közös kuratóriumban. A SZOTE viszont ragaszkodik a fele-fele arányban történő képviselethez. A JATÉ-t emellett negatív irányba befolyásolhatja az a tény is, hogy a SZOTE pár évvel ezelőtt leépítette a kultúráját, ami viszont a JATÉ-n egy féltett kincs. Ám ha a két egyetemnek külön Kulturális Kuratóriuma van, arra még van esély, hogy a Titkárság közös legyen.

-Visszatérve az öntevékeny és művészeti csoprtokra. Mi a feltétele egy csoport bejegyzésének?

-Az, hogy a rektorhelyettes az egyetem profiljába beilleszthetőnek találja, s legalább egy JATE-s hallgatója legyen. A múlt héten 83 bejegyzett csoport volt. Ám gyanítjuk, hogy ezek egy része csak papíron létezik. Őket a jövőben igyekszünk majd kiszűrni.

-Milyen anyagi támogatást nyújtotok a bejegyzett csoportoknak?

-A JATE HÖK által a kuratórium kezelésébe utalt összeg félévente kerül kiosztásra az öntevékeny és művészeti csoportok között pályázat alapján.

-Az elosztásnál milyen szempontokat vesztek figyelembe?

-Az előző HÖK-ös gárda idején az volt a demagóg érvelés, hogy a pénz elosztásánál azt vegyük figyelembe, hogy a csapatnak hány JATÉ-s tagja van. Mostanság az elbírálás szempontja az, hogy az illető csoport JATÉ-soknak szervez-e programokat, illetve ezek a programok hány JATÉ-st érintenek. A mérés március 15-én indul, amikor is az öntevékeny és művészeti csoportok bemutatkoznak.

-De van a Kulturális Titkárságnak másik profilja is...

-Igen, szervezünk önálló programokat is: az Egyetemi Aulában hangversenyeket, tárlatokat, színi előadásokat. A múlt félévben nagy sikert aratott a Szerelmesek és mizantrópok című előadás. Remélhetőleg be fog indulni a havonta egyszeri színházbusz is. Ebben a félévben is fogunk alkotói pályázatokat kiírni vers, próza, képzőművészet (grafika, kisplasztika, karikatúra, festmény) kategóriában. Elképzelhető, hogy a bejegyzett közel húsz rockzenekar számára házi Ki-mit-tudot rendezünk értékes fődíjjal.

zab

Kiállítások az Egyetemi Aulában

március 20-31.
--Garzó Gabriella szegedi kerámikus kiállítása

április 10-18.
--Csányi László JATÉ-s hallgató fotókiállítása

április 19-május 5.
--Sóti György festményei

május 10-17.
--Parragh közép-európai építész-konferencia

május 23-június 1.
--Vidovics István fotói

Kárpátalja

-beszélgetés Jana Gabriellával-

Ez alkalommal egy új cikksorozatot indítunk el. Témája: a kollégiumunkban lakó határontúli diákok. Először Jana Gabriellával készítettem riportot őt fogjuk megismerni és általa szülőföldjét: Kárpátalját.

-Honnan jöttét pontosan Magyarországra?

-Volt Ugocsa megyéből, Nagyszőlős városából jöttem. Idekerülésem története azzal kezdődött, hogy magyar iskolába jártam. A helyi 3-as számú Perényi Zsigmond Középiskolában érettségiztem le. A magyar diákokkal külön szervezet foglalkozott. Ezt Kárpátaljai Magyar Pedagógus Szövetségnek hívják. Ők a küldő szervünk. Segítségükkel nyertem felvételt 1993-ban a Budapesti Kodolányi János Magyar Nyelvű Előkészítő Intézet biológia-ukrán szakára. Ugyanezekből a tantárgyakból felvételiztem 1994-ben a JATE -ra. Sajnos bioszból nem vettek fel. Így lettem a bölcsész kar hallgatója. Nem választhattam szakot, mert minden évben csak olyan szakokra lehet jelentkezni, amilyen magyar anyanyelvű szakemberekre szükség van Kárpátalján. Ez a szerv biztosítja számunkra az itteni ösztöndíjat, tárgyalásokat folytatnak a Közművelődésügyi Minisztériummal, ahonnan tulajdonképpen az ösztöndíjunkat is kapjuk. Ezért, ha az egyetem befejezése után nem térünk haza, az öt év alatt átvett ösztöndíj összegét vissza kell fizetnünk.

-Miért pont az ukrán szakot választottad ?

-Egyáltalán nem volt adott, mivel mint már előbb is említettem magyar iskolába jártam, és a Szovjetunió ideje alatt az állami nyelv az orosz volt. Éppen ezért nem tudtunk felvételizni a kinti egyetemek ukrán nyelv és irodalom szakára. Ukrán nyelvet egyáltalán nem tanultam csak az otthoni ukrán barátaimtól ragadt rám. Köztudott, hogy Kárpátalján sok nemzetiség él, kialakult egy úgymond sajátos nyelv, ami az ukránnak egy dialektusa. Ebből kifolyólag én orosz nyelvre szerettem volna felvételizni a biológia mellett, de ezt a küldő szervem nem engedélyezte, mivel közben az állami nyelv az ukrán lett, és ott szükség van magyar anyanyelvű ukrán tanárokra.

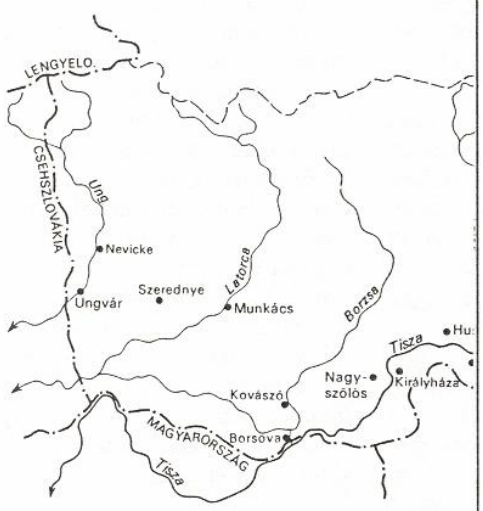

XIV. Várak, várromok Kárpátalján

-Most beszéljünk egy kicsit szülőhazádról. Milyen viszonyok uralkodnak napjainkban, és mi volt a helyzet rendszerváltás előtt Kárpátalján?

-Mint mindenki tudja a mai gazdasági helyzet tragikus. A rendszerváltás előtt sokkal jobb volt, viszont azt hogy magyar vagyok, nem lehetett hangsúlyozni. Ezalatt nem azt értem, hogy elnyomtak bennünket, hanem annak idején ezzel nem büszkélkedtünk. Napjainkban fordítva van. Már nyugodtan vallhatjuk azt, hogy ki milyen nemzetiségű, csak sajnos az emberek a fizetésükből nem tudnak megélni. Ennek az a következménye, hogy fellendült a feketekereskedelem és megerősödött a maffia hatalma, úgymond minden az ő kezükbe került.

-Ez a hétköznapokban hogyan érezhető?

-Hát én ezt már akkor megérzem, amikor az otthoni vonatra felülök. Látom azt a rengeteg embert, akik nagy csomagokkal utaznak. A táskákban cigaretta és vodka van. Útjuk a környező városokba, a másnapi piacra vezet, mert ez az egyetlen megélhetési lehetőség. Illetve vannak, akik gázolajat és cigarettát próbálnak átcsempészni a határon.

-Beszéljünk szebb dolgokról. Milyen kulturális élet, milyen látnivaló fogadja a kiutazókat?

-Azt javaslom mindenkinek, hogy mindenképpen látogassanak el Kárpátaljára, mert szerintem -bár lehet, hogy elfogult vagyok- rengeteg látnivaló van. Megemlíteném a Vereczkei-hágót, a Munkácsy várat, a Perényiek kastélyát, a Nyaláb várat, ahol először fordították magyar nyelvre a biblia egyes részeit. A kulturális élet annyiból áll, hogy egyes magyarországi színészek ellátogatnak hozzánk. Beregszász városában megnyílt a Magyar Nemzeti Színház. A megyei magyar nyelvű iskolák egymás között vers- és prózamondó versenyeket szerveznek, és természetesen a helyi magyar kulturális szervezetek minden nemzeti ünnepet megünnepelnek.

-Mit mondanál a fiatalok szórakozási lehetőségeiről?

-Csak annyit tudok mondani, hogy iszonyatosan nagy választék van a kocsmák között, és hát helyi discok is vannak, de annyira nem jók, egyszer mindent ki lehet próbálni.

-Ha jól tudom, benne vagy a kárpátaljai kirándulás szervezésében. Milyen útravalót küldenél a kollégistáknak?

-Nem egészen vagyok benne, de azért azt mondom, hogy aki teheti, ne hagyja ki. Én mindenkinek azt üzenem, hogy érezzék magukat nagyon jól, és azért mindent csak mértékkel!

-Köszönöm a beszélgetést.

Varga Zita

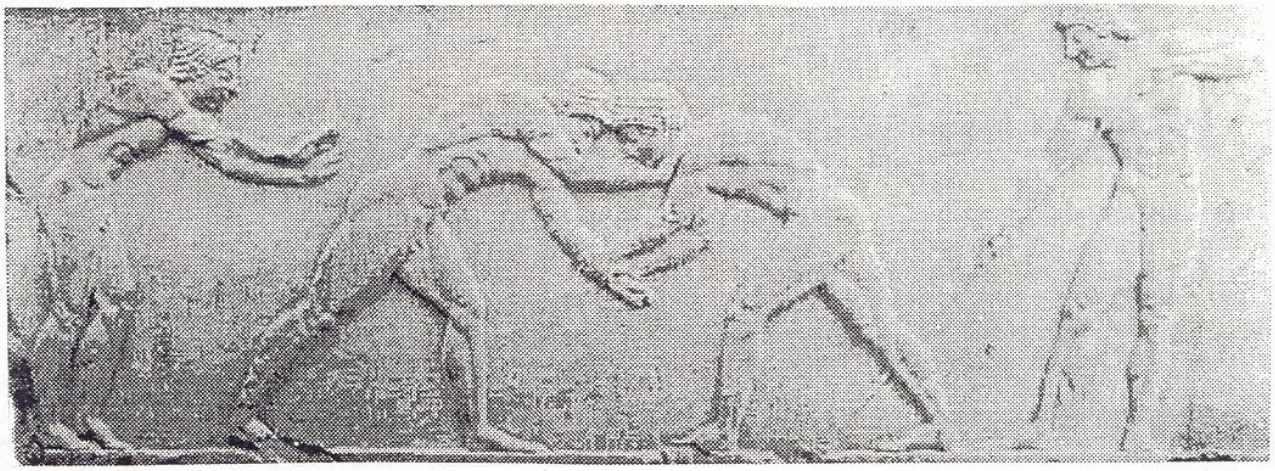

Maróti Egon

Március 13-án megkezdődött az Olimpiai Játékok 100 éves évfordulójának tiszteletére szervezett előadássorozat.

A nyitó előadást Maróti Egon professzor, az ókortörténeti Tanszék tanára tartotta. A téma, természetesen, az ókori Játékok története volt. Amikor leültünk és megálmodtuk ezt a sorozatot, akkor 5 előadásra gondoltunk, a záróelőadást Vitray Tamás tartotta volna, ha az a volna ott nem lett volna, s ha válaszolt volna meghívásunkra. Így maradt négy előadás, de a színvonal garantált, hiszen Maróti professzor után március 26-án, illetve április 16-án dr. Takács Ferenc a MOB tagja, sporttörténész lesz a vendégünk, a későbbiekben (a pontos idôpont tisztázás alatt) pedig dr. Kárpáti György vizilabdázó, háromszoros olimpiai bajnok látogatja meg kollégiumunkat.

Ami a 19-i előadást illeti Maróti Egon számos legendát és téveszmét oszlatott el. Ilyen például a maratoni futó esete. Nagyon szép történet a győztes csata hírével Athénba rohanó katonáé. Szép, csak nem igaz. A görögöknek olyan futó hírnökei voltak, akik nemegyszer 100 km-es távolságot is lefutottak, tehát ha a maratoni futó 30 km-től kiadta a lelkét (a maratoni futás az 1908-as olimpiától 42195m), akkor a kor fogalmai szerint elég gyenge lábakon állhatott.

Szó esett a kezdetekről, Maróti tanár úr kijelentette, hogy ő személy szerint elfogadja a Kr.e. 776-os kezdetet, egyrészt mert korábbi versenyről szóló adat nem áll rendelkezésre, másrészt az Olipiát először nem, mint sportversenyt rendezték meg, hanem a kultikus ünnepségek sorába illesztették be a stadionfutást (kb. 200m). Tehát ezt nem nevezhetjük sportverenynek, legalábbis egy ideig. Olyan ez mintha a "foci vb-n négyévenként abból állna a verseny, hogy lerúgnak néhány büntetőt".

A stadionfutás mellé egyre másra felsorakoztak a további versenyszámok: kétszeres stadionfutás, birkózás, ökövívás, pankration (ennek semmi köze az amerikai wrestling-hez, hanem körülbelül a mai utcai harcosok vetékedéséhez hasonló), fegyveres futás, kocsihajtás. Érdekesség, hogy a kűzdősportokban nem voltak súlycsoportok, a futószámokat pedig ádámkosztűmben teljesítették a résztvevők. Az Olimpiai bajnoki cím óriási presztízsértékel bírt mind az egyén, mind azon polisz számára amelynek "színeiben" indult. A győztesek szobrot kaptak, melynek talapzatán feltűntették a versenyző nevét, az apja nevét, a poliszt, ahonnan jött, illtve a sportágat, bár néha a szobor elárulta, hogy milyen sportágat űzött az illető. Talán furcsának tűnik, de nem mindig a tényleges győztes kapta a babérkoszorút. a kocsiversenyek esetében pedig ez volt a helyzet. A tulajdonos kapta a díjat, a versenyző pedig jó szót.

Szó esett a profizmusról is. No, ez nem volt. Bárki benevezhetett a Játékokra a szabad görögök soraiból, de mivel az utazás óriási költségeket emésztett fel (ugyanis nem csak a Hellén-félszigetről jöttek a versenyzők, hanem pl. Anatóliából, Dél-Itáliából, s mindenhonnan, ahol a görögök megvetették a lábukat) eleve csak az elit indult.

Szó volt arról, hogy a győztesek névsora nem teljes; az összes lehetséges győztesek kb. 25% ismert. Azért ez is elég jelentős adat, s persze előfordult, hogy valaki több olimpián, vagy pedig egy olimpián több számban nyert.

Érdekességként szolgált az is, amikor Maróti tanár úr felfedte az okot, amiért e sporthoz, az ókori sportversenyekhez vonzódik. Valószínűleg kevesen tudják róla, hogy ő maga ifjúsági válogatott atléta, valamint 3 fia szintén élsportoló volt.

Azok, akik jelen voltak sok érdekes információval lettek gazdagabbak, azokat, akik nem voltak ott, szeretettel várjuk a követező előadásra.

Hollósvölgyi Péter

Önakt

Simon Józseffel, és Burg Balázzsal beszélgettünk

-Hogyan alakult meg ez az együttes?

-Az Önakt ebben a formációban 2 éve van együtt. Az ősmag azonban(Burg, Dweik, Simon) már 4 éve együtt játszik. Megfelelő Dobberman, majd The Job néven futottunk. Korábban Nagy Sanyi volt az énekesünk, de ő már kivált.

-Miért?

-Máig is eldöntetlen, hogy ő ment-e el, vagy mi rúgtuk ki. Egyszerűen nem értettük meg egymást, nem ment együtt a zenélés.

-Milyen lehettőségeitek vannak próbálni?

-Külön köszönet Szurdi Zsoltnak, hogy rendelkezésünkre bocsátotta a Rock Clubot. Tetszett neki, amit csinálunk, így lehetővé tette, hogy ott próbáljunk. Korábban sok heavy metal zenekar játszott ott, de ők már kezdenek feloszlani, így helyet kaphatnak progresszív zenék is. Koncerteken saját hangszeren játszunk, a cuccot pedig az a hely adja, ahol éppen fellépünk. Felléptidíjat nem szoktunk kapni, csak a fogyasztást állják. Egyedüli kivétel az Anti Drog Fesztivál volt. A legbüszkébbek a budai várbeli koncertünkre vagyunk, ahol a Kéne nekem egy nő című örökbecsű szerzeményünket adtuk elő eléggé alkoholos állapotban, hangszerek nélkül csak vokálisan.

-Hogyan születnek a számok?

S.J.: -Általában hozok egy új témát és ezen mindenki elszörnyűlködik. Ezt kezdjük játszani, s utána már van annyi rutin a zenekarban, hogy összejöjjön egy szám. Ekkor jön be az, hogy ki milyen zenét hallgat. Egy dalunkban rendkívül sokféle stílus keveredik: jazz, rock, funky, stb. Addig nyúzunk egy témát, amíg össze nem áll egy szám.Van olyan nótánk, amelyet már nagyon régen próbálunk, de még mindig nincs kész. Vannak viszont olyanok, amelyeket már nem játszunk. túlhaladtunk rajtuk.

-Hasonló a helyzet a szövegekkel is?

S.J.: -A szövegeket Papp Balázs és én írjuk. Nagy hangsúlyt fektetünk rájuk, odafigyelünk, hogy értelmesek legyenek.

-Vannak komolyabb terveitek? Például demó?

-Igen, vannak, s úgy érezzük ezért a zenekar. Sajnos nincs pénzünk jó stúdióra. Ha adunk is ki valamit, akkor az tényleg legyen jó. Mésfél éve amúgy csináltunk egy demót. Egy nap alatt vettünk fel 10 számot, de az olyan is lett. Gyorsan letöröltük.

-Említettétek, hogy sokféle stílus keveredik a zenétekben. Kik a kedvenceitek?

-Ezt nehéz megmondani, mert mindenki más-más zenét hallgat, de azért a Sting, Sex Pistols, Cure, Talking Heads, Weather Report mindenkinél nyerő. Amúgy a pakisztáni népzenétől az acid-ig minden jöhet.

Tagok:

Bárkányi Balázs -dob
Burg Balázs - ütős hangszerek
Dweik Ádám -basszusgitár
Papp Balázs -ének, gitár
Simon József -gitár
Dwiek Dóra -zongora

Koncertek:

márc. 23. Dunaújváros
ápr. 13. Szívás záróbuli

Molnár Zsolt

1996 márciusi programok
JATE Móra Ferenc Kollégium

március 25. hétfő *20.00* **Móra Filmklub** - Jancsó Miklós filmjei
Még kér a nép (1970) videókivetítővel)

március 26. kedd *20.00* **"Aranyolimpia"**
Az olimpiai játékok története II.
Az athéni olimpiától a berlini játékokig
(1896-1936)
Előadó: **Takács Ferenc** sporttörténész, a MOB tagja

március 27. szerda *20.00* *Kalligram* est
Vendégünk: **Grendel Lajos** író
Az estet vezeti *Szajbély Mihály*
irodalomtörténész

március 28. csütörtök 20.00 **"Rendszerváltás Magyarországon"**
A 80-as évek ellenzékének bemutatása III.
A demokratikus ellenzék megszerveződése és
szerepe a rendszerváltásban
Előadó: **Kőszeg Ferenc** országgyűlési képviselő

A 101. év

1996. február 15-26-ig rendezték meg a Nemzetközi Filmfesztivált Berlinben, közismertebb nevén a Berlinálét. A tíz nap alatt szinte minden európai, ázsiai és észak-amerikai ország valamint Ausztrália is ízelítőt adott filmjei világából. Nem láthattunk viszont dél-amerikai és afrikai filmeket. Mivel orosz filmek sem versenyeztek, a nemzetközi zsűri elnökéül Nyikita Mihalkov rendezőt kérték fel.

Az Egyesült Államokból kilenc film érkezett, hajmeresztő, ugyanakkor nagyon szórakoztató történetekkel, olyan rendezőktől mint Terry Gilliam, Robert Rodrigez vagy Jodie Foster. Üde színfolja volt a fesztiválnak az a befejezetlenül maradt film, amelyet az Andy Warhol-alkotások színészeként is ismert Jack Smith készített, mintegy harminc évvel ezelőtt. A retrospektív és "hommage a"-sorozatok William Wyler, Elia Kazan és Jack Lemmon kedvelőit örvendeztették meg. Elia Kazan -ez a rendkívül kedves arcú idős ember- és Jack Lemmon -aki még sosem látott városban ekkora építési területeket- életművükért egy-egy Arany Medvét kaptak.

A francia, spanyol és olasz színészeket a kedvesség a finom humor jellemezte, s ez elég is volt ahhoz, hogy a Les Menteurs (r.:Elie Chouraqui), az Extasis (r.:Mario Barosso) vagy az Italiani (r.: Maurizio Ponzi) jó filmek legyenek.

A magyar mozit viszont csak a magyar közönség értette. Szabó Ildikó Csajok című filmje -melynek már a címe is fordítási nehézséget okozott- vagy a Sándor-Makk-Jancsó készítette Szeressük egymást, gyerekek! olyan világot teremtettek, amely humorával, kérdéseivel még szűkebbre vonta a történelmi, nyelvi helyzetünkből adódó határokat, s a jellegzetességekből falat emelt.

A vetítéseket több-kevesebb sikerrel zajló beszélgetések követték. Ezek sajátos hangulatát jól érzékelteti a következő jelenet: Hogy a nő a művészetben egy kicsit mindig gyanús, Max Frisch gyakran mondogatta. Nem cáfolta meg ezt az a kanadai-spanyol rendezőnő sem, aki első filmjét hozta a Berlinálára. A fiatal, gyönyörű és szemtelenül kihívó lány a melleiről beszélt, mivel a női mellről készítette -egyébként díjnyertes- rövidfilmjét. Elevensége, mely felforgatta a termet, áthozta a filmet az "utcára", végtelenül hitelessé téve azt.

Emlékezetes jelenetekkel így a filmen kívül maga a moziterem, sőt a mozibüfék is megajándékoztak. Egy-egy kellemesen berendezett, Marlene Dietrich és Buster Keaton plakátokkal teleaggatott mozibüfé kedvéért -ahol lehetetlen volt nem megismerkedni valakivel- néha még a filmről is érdemesnek találtam lemondani. Talán itt kötődött a legtöbb ismeretség Berlinben a tíz nap alatt: franciákkal, spanyolokkal elsősorban a néma- és az anyanyelven játszott, amerikaiakkal, angolokkal a zenés és angolnyelvű filmek előtt, németekkel mindenütt. Valaki azt mondta nekem, otthon érzi magát, és hogy ebben sokszor maguk a filmek is segítenek, régi ismerősök, Eizenstein, Piaf vagy Paul Newmann megidézésével.

Valóban: a 101. év Berlináléja ettől kicsit össze is foglalta a mozi első évszázadát. Öregszik és emlékezik a film, de vajon halandó-e a mozi? - merül fel a Lumiere et compagnie c. filmben. A sok válasz közül egy francia rendezőét hadd idézzem:"Gyakran az az érzésem, hogy az öreg emberek többet hordoznak a szépségből, mint a fiatalok."

Szita Szilvia
Berlin

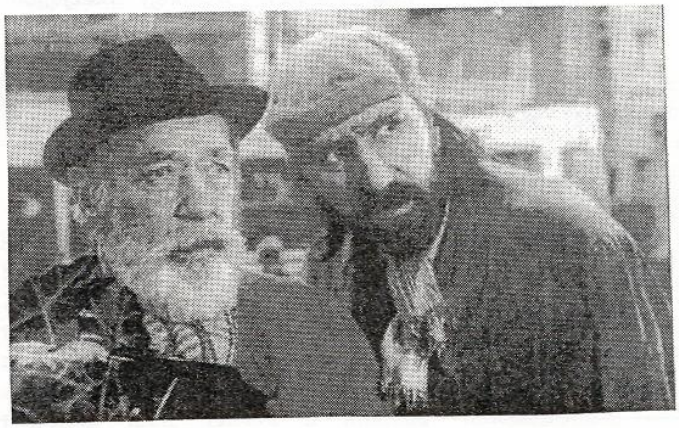

Sándor-Makk-Jancsó: Szeressük egymást gyerekek! 2. epizód: A magyar pizza

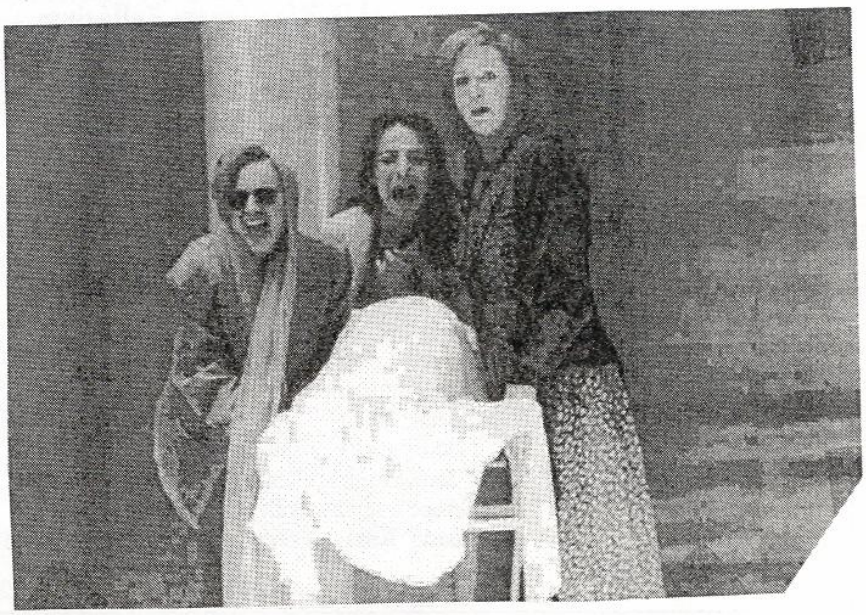

Szabó Ildikó: Csajok (fsz.: Eszenyi E., Szalay M., Udvaros D.)

Szerelmesek és mizantrópok

Moliére: A mizantróp és Racine: Phaedra.

Kíváncsi lennék, a rendező vajon miért épp ezt a két darabot választotta ki egyébként érdekes és eredeti koncepciójához. Talán mert mindkettő ugyanannak a kornak, a francia klasszicizmusnak a terméke, s mert mégis olyannyira különböznek? Hiszen mi köze lehet az embergyűlölő, megkeseredett Alceste-nek Phaedra tragikus szerelméhez; az elegáns, illedelmes, udvarias szalonoknak a görög drámában hömpölygő sorshoz, amely úgy zúdul alá ismeretlen hegyek- tán az Olümposz- ormairól, mint valami sziklagörgeteg? Mi közük van egymáshoz fényűző francia királyi palotáknak és hófehér hellén oszlopcsarnokoknak, ahol egy bomlott királynő bolyong önmaga árnyékaként?

Tán hogy egyik világ sem tűri el az igazat, ha nyíltan kimondják: nincs király, nincs alattvaló, nincs ember, aki csak úgy el tudná viselni. A simulékony hízelgő udvari nép és a magukat épp úgy elrejtő, hallgatásba búvó antikok között nem sok esélye van Alceste-nek és Phaedrának: kiközösíti őket a világ, s ők: két nagy, meg nem alkuvó lázadó magukra maradnak, kívül esnek rajta.

Csakhogy... Nem ilyen egyszerű, nem ilyen egyértelmű az egész. Mert például Céline, Alceste szerelme, első pillantásra maga a megtestesült kétszínűség: minden udvaronchoz kedves, mindenkinek azt mondja, amit épp hallani akar; tündéri bájjal és elbűvölően tud csevegni a semmiről; s bárkinek a társaságában szívesen elszidja azt, aki épp nincs jelen. De ha jobban odafigyel az ember kiderül, hogy látszólag elismerő mosolya mögött mennyi irónia, másokat csodáló megjegyzéseiben mennyi gúny rejtőzik, s hogy lelke mélyén legalább annyi megvetés és gyűlölet ég, mint a kérlelhetetlenül szókimondó, botrányosan őszinte Alceste-ében. Ez a másság az, amely a két másik főszereplő, Phaedra és Alceste mellé emeli.

Színház a színházban - ez mindig hatásos megoldás, akár műről, akár előadásról legyen szó. XIV. Lajos és udvara csupán színházban nézik a Phaedrát, amelyet olyan hihetetlenül távol gondolnak maguktól, és nem is sejtik, mennyire benne élnek ők maguk is. Ezt hangsúlyozza a rendező azzal is, hogy ugyanazokkal a színészekkel játszatja a két párhuzamosan futó történetet. A gond csak az, hogy a váltások nem elég gyorsak, nem elég pergők, s igy az egész darab lelassul és némileg unalmassá válik. rövidebben is meg lehetett volna csinálni, ha már úgy is önkényesen bánunk a két művel. Az viszont jó, hogy a színészek nem "igazi" színpadon játszanak, hanem egy magasságban a körben ülő közönséggel. Élőbb lesz tőle a darab.

Parrag Eszter

Filmvetítés

A filmek minden kedden 20 órakor kerülnek lejátszásra a hátsó (kék) videóteremben.

Március 26.	**Tiszta Amerika (115 p.)** r:Gothár Péter fsz: Lukáts Andor, Szirtes Ádám
Április 9.	**Veronika kettős élete (95 p.)** r:Krzysztof Kieslowski fsz: Iréne Jacob, Kalina Jendrusik
Április 16.	**Falfúró (92 p.)** r:Szomjas György fsz: Bán János, Szirtes Á., Andorai P.
Április 23.	**Pacsirták cérnaszálon (85 p.)** r:Jiri Menzel fsz: Rudolf Hrusinski, V Brodski
Április 30.	**Hófehér (88 p.) - rajzfilm** r:Nepp József
Május 7.	**Kiss Vakond (74 p.)** r: Szőke András fsz: Szőke András,Badár Sándor
Május 14.	**Ördög vigye! (83 p.)** r: Pajer Róbert fsz: Psota Irén, Gáspár S., Bán János

Mindenszentek és Halottak között

Pier Paolo Pasolini

A könyvborítón Pasolini nézi Pasolinit. A "néző" elhalványult és az egész borítót befedi. A "nézett" kontúros, kicsi és tükörképe a nézőnek a "nagy" Pasolininek.

Pasolini nézi Pasolinit. Túlvilági merengés, egyszerű nyugodtság, sokatmondó mosoly a húsz éve halott filmrendező, költő, író arcán.

Vallotta: "Ameddig meg nem haltam, senki sem mondhatja, hogy igazán ismer engem."Úgy tűnik Pasolini egész életében a halálára készült. Megrendezte az egészen apró részletektől kezdve a helyszínen és napon át egészen a végrehajtókig. S a premier pontosan olyan lett, ahogy megálmodta - megszületett élete legnagyobb műve: a halála.

"... Ott leszek én majd,
mint kit halálos ütés ért,
a tenger partjain,
hol újrakezdődik az élet.
egyedül, vagy majdnem, a régi parton
régi kultúrák romjai között,
Ravenna
Ostia, Bombay - egyre megy-..."

"Hétfőre virradóra minden fűszál elhervad a világon"

"A minden évszakban meglévő sárgás fű és a
csupasz kövek az én színházam"

"Miközben tudom, hogy a vacsorák lágy illata mögött
készül egy vasárnap éjjel és nekem
élnem kell még, ott lennem, ott kell helyt állnom."

Pasolinit 1975. november 2-án *vasárnapról hétfőre* virradó éjjel, Mindenszentek és Halottak napja között *Ostiaban* egy *füves focipálya* tisztásán ölték meg. Először a *kerítés* egy *deszkájával* véresre *verték*, majd egy kocsi addig ment újra meg újra végig a halott Pasolini testén míg az leginkább egy véres húscafatra emlékeztetett.
A halál körülményeit és az elkövetőket máig homály fedi.
S végül utolsó verse:

Vigyázz magadra és minden jót

Már majdnem biztos, hogy ez az utolsó friuli versem (...)
Itt bevégződik az ének (...) Védd, őrizd, imádkozz (...)
Te vedd magadra ezt a terhet, fiú, aki gyűlölsz engem:
vidd te tovább. A szívben fölragyog. És én könnyen megyek
majd, megyek előre, örökre választani életet, az ifjúságot.
(A La nuova gioventú - az ifjúság kötetből, 1974)

Mindenszentek és Halottak között / Pier Paolo Pasolini
Új Mandátum - Montázs 2000, Bp 1995, Parcz Ferenc szerkesztésében, 336 Ft

-arGi-

Öröklött rendellenességek.

Már születésünk pillanatában sok minden eldőlt. Szüleinktől, elődeinktől örökölhettünk bizonyos betegségeket, fejlődési rendellenességeket.

A terhesség során, a méhen belüli fejlődés alatt is számos károsodás érheti a magzatot, így károsodást okozhatnak az anya fertőző betegségei, helytelen életmódja, egyes gyógyszerek, környezeti hatások. Az anya fertőző betegségei közül a rubeola a legismertebb, mely a terhesség során károsítja a magzat fejlődését. Minden negyedik, fertőzésen átesett terhes nő gyermekénél szem, szív és központi idegrendszeri rendellenességek lépnek fel. A terhesség alatti alkohol- és/vagy kábítószer-fogyasztás szívhibákat, növekedési és szellemi visszamaradottságot okoz. Ugyanilyen súlyos következményekkel járhat a gyógyszerszedés.

A legdrámaibb történet a németországi Contergan-bébik esete. A Contergan nyugtató hatású gyógyszer, és terhes nők tízezrei szedték Németországban a hatvanas évek elején. Születtek végtagok nélküli vagy súlyos szívhibás gyerekek, akik közül az életben maradottak máig viselik az egyszerű nyugtató szörnyű következményeit.

De nem csupán a gyógyszerek lehetnek veszélyesek. Környezetünk tele van olyan mérgekkel, melyek bizonyítottan károsítják az ivarsejteket vagy a fejlődő magzatot. Maga a bizonyítás azonban nehézkes, hiszen ezek a kísérletek során más-más hatással lehetnek az állatokra és az emberekre. Ezért az állatokon kipróbált szerek veszélyességére gyakran csak a tömegszerencsétlenségek hívják fel a figyelmet.

A környezeti hatások egy része az ivarsejteket károsítja. Az ivarsejtek örökítőanyagát megváltoztató hatásokat mutagén hatásoknak nevezzük. Nem *feltétlenül* igaz, de nagyon valószínű, hogy a véletlen megváltozás, sérülés kevésbé működőképes vagy életképtelen utódsejteket eredményez. (Ha egy számítógépbe beverünk egy szöget, *lehetséges,* hogy véletlenül sokkal jobb gépet kapunk. De ez nem valószínű.)
Az örökítő anyag nagyon érzékeny a radioaktív-vagy röntgensugárzásra (ezért röntgennél a jobbszándékú nővérkék kikerülik a kényes szerveket).

Ezek a változások a szülőn nem, csak az utódokon vehetők észre. Például a testi sejtek mutációja az anyajegyek megjelenése. De ilyen hatás a rendellenes és féktelenül osztódó rosszindulatú rákos daganatsejt is, amely az öröklött programtól eltérően osztódik.

Ismerünk jónéhány mutagén és rákkeltő vegyületet is. A magyar szabvány szerint különösen óvatos bánásmódot igényel 38 vegyi anyag és 160 vegyület. Ezek állatkísérletekben bizonyítottan rákkeltőek, de egy részük nélkülözhetetlen vegyipari alapanyag.
Nem tudom, hogy vagytok vele, de én már azon is csodálkozom, hogy még élünk a Földön. Persze, az sem mindegy, hol születik meg az új kisember. Míg Afrikában 1000 élveszülött, egy év alatti gyermekre 100 halál jut, addig Európában ez a szám „csak" 13.

Míg a világ „északi részén" dollármilliókat költenek plasztikai mű tétekre - addig „déli felén" 15 000 000 gyermek hal éhen egy év alatt...

Tanulság nincs, nem is lehet.

Az Ember és környezete című könyv alapján írta: Zakar Gina

A MÓRA VIDEÓTÁR ÚJ FILMJEI

MAGYAR FILMEK:

A másik ember I-II. (210 p., - 211. kazetta) r: Kósa Ferenc fsz: Ráckevei Anna, Jakab Csaba
Báj-báj Loksi (108 p., - 228. kazetta) r: Kapitány Iván fsz: LGT
Csókkal és körömmel (70 p., - 225. kazetta) r: Szomjas György fsz: Papp Beáta
Egy teljes nap (85 p., - 214. kazetta) r: Grünwalsky Ferenc fsz: Nemcsák Károly, Gáspár Sándor
Fábri Zoltán (73 p., - 220. kazetta) -dokumentumfilm r: Nádassy László
Falfúró (92 p., - 230. kazetta) r: Szomjas György fsz: Bán János, Szirtes Ági, Andorai Péter
Herkulesfürdői emlék (80 p., - 224. kazetta) r: Sándor Pál fsz: Garas Dezső, Dajka Margit
Hófehér (88 p., - 233. kazetta) -rajzfilm r: Nepp József
Kiss Vakond (74 p., - 236. kazetta) r: Szőke András fsz: Szőke András, Badár S., Herskó János
Körhinta (90 p., - 220. kazetta) r: Fábri Zoltán fsz: Törőcsik Mari
Meteo (97 p., - 237. kazetta) r: Monory N. András fsz: Eperjes Károly
Nyugatról Keletre (124 p., - k.n.) r:, fsz: Szőke András, Badár Sándor
Ördög vigye! (83 p., - 222. kazetta) r: Pajer Róbert fsz: Psota Irén, Gáspár Sándor, Bán János
Rosszemberek (88 p., - 230. kazetta) r: Szomjas György fsz: Dzsokó Roszics, Kiss Mari
Törvénytelen muskátli (165 p., - k.n.) - dokumentumfilm
Tutajosok (131 p., - 214. kazetta) r: Elek Judit fsz: Gáspár Sándor

KELET-EURÓPAI FILMEK:

Andrzej Wajda 70 éves (35 p., - 239. kazetta) - dokumentumfilm r: Szitányi Zsuzsanna
Elfelejtett ősök árnyai (91 p., - 217. kazetta) r: Szergej Paradzsanov fsz: Mikolajcsuk
Három szín: fehér (91 p., - 221. kazetta) r: Krzysztof Kieslowski fsz: Zbigniew Zamachowski, Julie Deply
Három szín: kék (90 p., - 221. kazetta) r: Krzysztof Kieslowski fsz: Juliette Binoche
Három szín: piros (94 p., - 222. kazetta) r: Krzysztof Kieslowski fsz: Irene Jacob, Jean-Louis Trintignant
Kieslowski-dialogus (52 p., - 222. kazetta) - dokumentumfilm r: Ruben Korenfeld
Mesés férfiak kurblival (80 p., - 236. kazetta) r: Jiri Menzel fsz: Rudolf Hrusinski
Patyomkin páncélos (64 p., - 208. kazetta) r: Szergej Mihajlovics Eisenstein fsz: Alekszandr Antonov
Szerelmi krónika (126 p., - 239. kazetta) r: Andrzej Wajda fsz: Paulina Meynarska, Piotr Wawrzynczak
Veronika kettős élete (95 p. - 210 kazetta) r: Krzysztof Kieslowski fsz: Irene Jacob, Kalina Jendrusik

NYUGAT-EURÓPAI ÉS AMERIKAI FILMEK:

9 és fél hét (116 p., - 234. kazetta) r: Adrian Lyne fsz: Kim Basinger, Mickey Rourke
A bolygó neve: Halál (132 p., -213. kazetta) r: James Cameron fsz: Sigourney Weaver
A fejvadász (98 p., - k.n.) r: Philippe Labro fsz: Jean-Paul Belmondo
A Harmdik Birodalom (105 p., - 215. kazetta) r: Cristopher Menaul fsz: Rutger Hauer, Miranda Richardson
A per (112 p., - 178. kazetta) r: Orson Welles
A rajzoló szerződése (102 p., -231. kazetta) r: Peter Greenaway fsz: Anthony Higgins, Janet Suzman
A terasz (154 p., - 208. kazetta) r: Ettore Scola
Ace Ventura (79 p., - 238. kazetta) r: Tom Shadyac fsz: Jim Carrey
Áldozathozatal (142 p., - 219. kazetta) r: Andrei Tarkovskij fsz: Erland Josephson
Arcok (125 p., - 216. kazetta) r: John Cassavetes fsz: John Marley
Az andalúziai kutya (15 p., - 211. kazetta) r: Louis Bunuel
Cliffhanger (113 p., - 238. kazetta) r: Renny Harlin fsz: Sylvester Stallone
Cobra Verde (106 p., - 212. kazetta) r: Werner Herzog fsz: Klaus Kinski
Egy asszony meg a lánya (195 p., - 206. kazetta) r: Dino Risi fsz: Sophia Loren
Jules és Jim (102 p., - 225. kazetta) r: Francois Truffaut fsz: Jeanne Moreau, Oskar Werner
Kaspar Hauser (105 p., - 215. kazetta) r: Werner Herzog fsz: Bruno S.
Kika (107 p., - 227. kazetta) r: Pedro Almodovar fsz: Veronica Forque, Peter Coyote
Kutyaszorítóban (95 p., - 229. kazetta) r: Quentin Tarantino fsz: Harvey Keitel, Quentin Tarantino
Legyetek jók, ha tudtok (111 p., - 209. kazetta) r: Luigi Magni fsz: Johnny Dorelli
Matador (102 p., - k.n.) r: Pedro Almodovar fsz: Assumpta Serna, Antonio Banderas
Maverick (120 p., - 235. kazetta) r: fsz: Mel Gibson, Jodie Foster
Ninocska (105 p., - 209. kazetta) r: Ernst Lobitsch fsz: Greta Garbo
Nizzáról jut eszembe (24 p., - 221. kazetta) r: Jean Vigo
Nyolcadik utas: a halál (112 p., - 212. kazetta) r: Ridley Scott fsz: Tom Skerritt, Sigourney Weaver
Philadelphia (120 p., - 231. kazetta) r: Jonathan Demme fsz: Tom Hanks
Ponyvaregény (146 p., - 226. kazetta) r: Quentin Tarantino fsz: John Travolta, Bruce Willis
Queen: Live in Rio (72 p., - 232. kazetta)
Queen: Live (75 p., - 232. kazetta)
Queen: We Will Rock You (100 p. - 232. kazetta)
Sztálingrád (131 p., - 237. kazetta) r: Joseph Vilsmaier fsz: Dominique Horwitz, Thomas Kretschmann
Tavaly Marienbadban (90 p., - 178. kazetta) r: Alain Resnais fsz: Giorgio Albertazzi, Delphine Seyrig
Teoréma (94 p., - 218. kazetta) r: Pier Paolo Pasolini fsz: Terence Stamp
Végzet (104 p. - 229. kazetta) r: Louis Malle fsz: Jeremy Irons, Juliette Binoche
Zorba a görög (135 p., - 210 kazetta) r: Michael Cacoyannis fsz: Anthony Quinn

EGYÉB FILMEK:

Bad boy Bubby (108 p., - 223. kazetta) r: Rolf de Heer fsz: Nicolas Hope
Chunking express (98 p., - 223. kazetta) r: Wong Kar-wai
Vezeklés (145 p., - 184. kazetta) r: Tengiz Abuladze fsz: Avantadil Maharadze, Ija Ninidze

IMPRESSZUM:

Írták: Hollósvölgyi Péter
Molnár Zsolt
Papp László Tamás
Papp Ildikó
Parrag Eszter
Sabján Andrea (címlap)
Szabó Katalin
Szita Szilvia
Varga Zita
Zakar Gina
Szerkesztette: Tornai István
Kiadja:
A Móra Ferenc Kollégium Kollégiumi Bizottsága
Megjelenik: 100 példányban